

Қазақстан-Ресей Медициналық Университеті

Тақырыбы: 1964-1985 жж. Экологиялық мәселелердің өршуі.

Орындаған: Мелдебекова. А

Қабылдаған: Уразова. Г. М

Алматы-2016 ж.

Жоспар

| .КІРІСПЕ БӨЛІМ

ЯДРОЛЫҚ ҚАРУ, “СЕМЕЙ” ЯДРОЛЫҚ ПОЛИГОНЫ. || .

НЕГІЗГІ БӨЛІМ

А) ”НЕВАДА-СЕМЕЙ”. Б) ЯДРОЛЫҚ ҚАРУДЫҢ
ЗАРДАПТАРЫ.

|||. ЯДРОЛЫҚ СЫНАҚТЫҢ НӘТИЖЕСІ.

- Экологияның күрт нашарлап кетуі адамдардың табиғатқа антропогендің әсерінен болып отыр. Табиғатты қорғау мәселесі бүкіл дүниежүзілік проблемаға айналууда.

• Экологиялық проблема дегенде ең алдымен:

- Балқаш көлі
- Каспий теңізі
- Семей
- Арал теңізі

A large, intense nuclear explosion is the central focus of the image. The fireball is bright yellow and orange, with a white core, and a massive, billowing cloud of white and grey smoke rises from it. The background is a dark, deep red, suggesting a night sky or a heavily polluted atmosphere. The overall scene is dramatic and powerful.

Семей
ядролық
полигоны

**НевадаСемей
полигонының
инфрақұрылым
ы**

**Ядролық
сынақтар**

зардаптары

- Семей полигонының кемел инфрақұрылымы: Курчатов қаласын, Реакторлар кешенін, Дегелендегі сейсмокешен, Тәжірбиелік алаңдарын, толып жатқан басқа да ұсақ тәжірбиелік алаңдарды қамтиды.
- Семей ядролық полигонындағы жалпы сынақ саны 456 ядролық және термоядолық жарылысты құрайды. Олардың 116-сы ашық болды, яғни жер бетіндегі немесе әуе кеңістігінде жасалды.
- Нәтижесінде атмосфераға, гидросфераға және литосфераға өте үлкен мөлшерде радиоактивті материалдар шығарылды. Тек Семей ядролық полигонын ғана емес, соған жақын жатқан орасан үлкен аумақтар да атап айтсақ Павлодар, Қарағанды, Шығыс Қазақстан, Жезқазған, обылыстары және РФ Алтай өлкесі радиоактивті ластануға ұшырады. Семей маңында тұратын 500 мыңдай адам осы сынақтан азап шекті. Осы аумақта психикалық, онкологиялық аурулар жиіледі

Семей полигонының тарихы

«ТӘЖІРІБЕ АЛАҢЫ»

Өлкеткен орны

Бомбаның ұаты

«ТӘЖІРІБЕ АЛАҢЫ»

2 километр

Жарылыс биіктігі

30 м

Бұрынғы полигонның сәулеті аймақтарында радиациялық фон әлі күнге сапалына

1000 2000 микрорентгенге дейін

Семей ядролық полигоны:

КСРО Министрлер Кеңесінің / 1947 жылғы 21 тамыздағы / шешімі бойынша құрылды

3 облыстың аумағында орналасқан
Семей (қазіргі Шығыс-Қазақстан)
Павлодар
Қарағанды

Ертіс өзенінің аударындары, Семейден батысқа қарай 170 шақырымда

Полигонның ауызы: **1850** Ш.КМ

/ 1949 жылы 29 тамызда /
КСРО-ДА ТҰҢҒЫШ РЕТ РДС-1
атом бомбасы жарылды

Семей ядролық полигонында:

/ 1949 - 1989 /

Ең аз

65 ядролық және термиядролық құрылғылар жарылды

Ең аз

40 сыноқ жасалды

соның ішінде

жер үстінде ең аз **30**

ауада ең аз **86** жарылыс жасалды

Семей ядролық полигонында ауада және жер үстінде сыноқтар

ядролық энергиясының қалпын келтіріп Хиросимаға таспалған бомбадан

250 есе зыян туды

Салдарлары:

Қазақстанда ядролық сыноқтардан

15

мильдан зардап шекті

Полигонның жұмысының нәтижесінде, оған қатынас қонған аудандардың аумағының 54% де озынды, ол жерлер

54%

Шығыс Қазақстан облысы аумағының

7%

Қарағанды облысы аумағының

39%

Павлодар облысы аумағының құрайды

- Белгілі ақын О.Сүлейменовтың басшылығымен Невадв-Семей экологиялық қозғалысы Семей ядролық полигонында сынақтар өткізуге толық тыйым салды. Қазақстан Президенті Н.Ә.Назарбаев республикада ядролық сынақтар өткізуге мораторий жариялады.

ЛЕБЯЖІ: ЯДРОЛЫҚ ЖАРЫЛЫС, ЗІЛЗАЛА ТОҚ

АЙ: ЯДРОЛЫҚ АЛАПАТ АЛАСТА

ЯНАУЫЛ: ЖЕР АСТЫ ЖАРЫЛЫСЫНА

e-history.cz

1962-1989 жылдар арасында Семей полигонындағы Дегелең тауының жер астындағы шахталарында 340 жарылыс жасалды. Бұл арада жыл сайын 14-18 рет ядролық сынақ өткізіліп тұрады. Соның салдарынан Дегелең тауы іс жүзінде қиыршық тас үйіндісіне айналды. 1989 жылы кезекті 12 ақпанда ядролық сынақ өткізді. Үңгірлердің бірінде қуаты 70 килотоннадан астам ядролық заряд жарылды. Соның салдарынан жер бетінде саңылаулар пайда болып, олардан екі тәулік бойы радиоктивті заттар шығып жатқан. Содан пайда болған радиоктивті бұлт 30 мыңнан астам адам тұратын аумақты бүркеді.

□ ҚР Президенті Н.Ә. Назарбаев Семей полигонын жабу туралы Жарлық шығарған күн -1991 ж 28 тамызы. Сөйтіп тиянақтылық пен елімталдылық көрсеткен қазақ халқы мақсатына жетті: ең үлкен полигон жабылып, атом қаруынан бас тартты.

ҰЛЫ ДАЛАМЫЗГА
АЗАПТЫ ҚАСІРЕТ ӘКБАР
ОҚИҒА ЕШУАҚЫТТА
ҚАЙТАЛАНБАУЫ ТИІС

Н.Ә.Назарбаев

**Семей ядролық полигон
ескерткіші**

Назарларыңызға рахмет!!!!